

El carrer més distret del món

A Broadway, que travessa l'illa de Manhattan no tan sols ensenyen les cuixes. Són 25 quilòmetres d'una fira en la qual conviuen la misèria amb el luxe dels grans magatzems i les llums del music-hall.

Qui pensa que a Broadway només hi ha teatres s'equivoca. És clar que si segueix la ruta turística de l'agència de viatges, probablement no veurà res més que els *music-halls* de Time Square. Però B'way, el carrer més llarg del món, és com un mercat d'ocasió on pots trobar de tot. Més de 25 quilòmetres de carrer que comença al sud de Manhattan, travessa l'illa fins a dalt de

tot, salta el Hudson i continua pel Bronx. Gratacels, cementiris descoberts, botigues de luxe, jueus, metodistes, sonats, grans magatzems amb ascensors plens de llums, *music-halls* i *top-less, homeless* que arrossegueu misèria de cantonada a cantonada, supermercats d'hispanics, restaurants d'hispanics que per quatre duros t'omplen la panxa de *frijoles*, galeries d'art on exposen els que triomfen,

aparador amb el Clark Gable, roba de segona mà al mig de la voravia. Passejar per B'way és anar de fira.

CARN EXTRA I CARN DE SALDO

El que els turistes d'agència saben de B'way comença al carrer 40 i acaba al 53; al mig queda el Times Square, la intersecció de B'way amb la 7a avinguda. L'edifici del

New York Times dona nom a aquest sector de B'way des de 1905. Times Square havia estat punt de reunió de les grans festes i esdeveniments dels novaiorquesos: resultat d'eleccions, parades per Thanksgiving Day, les dotze campanades de l'any nou... Ara, encara que no tan lluit, la gent continua esperant que el rellotge acabi de tocar, per desmarxar-se una mica sota la mirada malèvola del ca-

B'way, el carrer més llarg del món, és com un mercat d'ocasió on pots trobar de tot.

mell del Camel. Times Square, de dia, és com veure els gegants despullats: fa pena. Les bombetes apagades que anuncien *Cats*, *A Chorus Line*, *The Miserables*, *Black and Blues* o *The Phantom of the opera*, esperen que el sol s'amagui per a ser els reis de la festa. Llavors és quan milers de badocs s'encanten davant el senyor Camel voltat de palmeres, o l'anunci de Coca-Cola light que s'encén i s'apaga. Els que tenen inquietuds literàries poden llegir la llista de *best-sellers* de la literatura nord-americana, o el pronòstic del temps, en un plafó il·luminat. O, a través del dibuix de l'hamburguesa del Burger King, que té millor aspecte que en la realitat, entren a fer un mos. Dels que

van a veure espectacles n'hi ha de dues maneres: els que surten en ramada dels autocars i continuen en ramada esperant poder entrar a veure *Cats*, que després de tants anys encara és difícil trobar entrades, o els que prefereixen veure les cuixes de les *go-gos* de més a prop. Cabarets on desfilen femelles en *top-less* i senyors que pengen dòlars al tanga, a canvi d'una sotragada de malucs... O al revés, dones que van a veure bellesa amb calçotets, i homes que esperen que el sexe se'ls ompli de dòlars. Els que no arriben a tant, entren a un cine porno, i el que prefereixen la intimitat es compren una pel·lícula. Prostitutes i macarrons que tomben pel carrer —quan el termòmetre

no marca 14 F.—, japonesos que només baden davant les fotografies, sense gosar fer el pas, grups de negres que criden i la imatge habitual del *homeless* —el que no té casa— que es prepara el jaç en qualsevol racó. Restaurants per als que surten afamats de veure tanta cuixa sense tastar res. Times Square, a la nit, és el B'way que esperen els turistes.

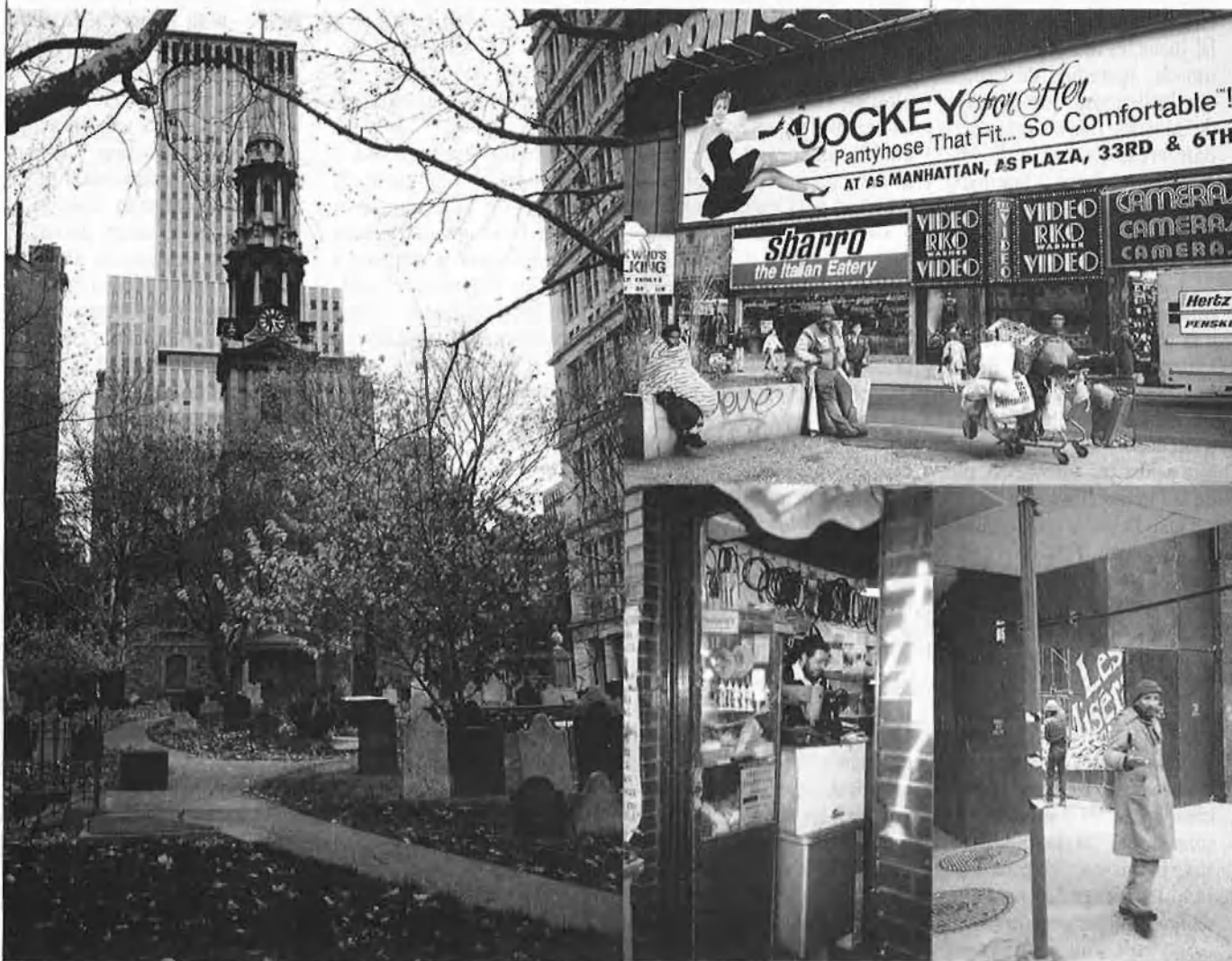
UN MERCAT D'OCASIÓ

B'way comença a Battery Park, al sud de Manhattan. El carrer és estret i emmurallat d'edificis dedicats a les finances. Som a prop de Wall Street. Una mica més amunt: Trinity Church voltada d'un cementiri i més amunt un altre:

el St. Paul's Chapel. Antagonisme de gratacells i tombes: tan alt i tan avall...

Chinatown amb olor de peix i espècies, amb parades a les voreres, piles de mitjons —que no saps si són de segona mà— barrejats amb musclos i llagostes que mouen les antenes. Botigues amb menjars que no sabries com posar-t'hi: trossos de carn que floten en un suc groc, peixos dissecats, arrels, fulles, cereals..., olors que no tenen cap nom però sí molts adjectius.

El B'way del Soho és ple d'edificis ròncecs. A dins, en galeries pintades de color crema i plenes de llums, exposa el senyor Barceló, entre d'altres artistes que triomfen. A fora, s'hi barregen botigues amb bèsties que atabalen els

La misèria es mescla amb l'arquitectura opulenta dels gratacells i els cartells luminosos dels teatres.

A Broadway es pot trobar, com a qualsevol mercat, els vestits passats de moda més inversemblants.

clients i maniquins que semblen de veritat. Tendes de roba usada, barrets de pel·lícula, jueus, el músic de la cantonada, aparadors de fruites que brillen tant que semblen de plàstic, restaurants amb palmeres, d'altres amb barrets de mexicans il·luminats, i l'incondicional *homeless* que et demana "change, please, change..."

I ja som a Washington Square, al migdia, a l'hora que el sol escalfa una mica, s'omple d'estudiants de la N.Y.U., que mengen sandvitx de formatge amb una fulla d'enciam, o un got de cartó que acaba per estovar-se, ple de la famosa *chicken soup*.

Quan fa bo, grups de música amenitzen l'estada d'estudiants, vells que prenen el sol, criatures que juguen, penjats que dormen la mona en un banc, d'altres que et venen tota classe de droga, o altres —diuen— que es dediquen a violar despistades.

Union Square, una plaça on molts dies hi ha un mercat naturista, amb formatges casolans, mel, pa de totes classes, pastissos... Noies que semblen vingudes de l'alta muntanya, que per altra banda no saps d'on poden haver sortit, et venen flors, perfums

i jerseis fets a mà, com si la natura fos a la pròxima cantonada. Però continues B'way amunt, amb un tros de formatge sota el braç —massa olorós— i et preguntes quant de temps fa que no has vist una bèstia corrent pel camp, ni una rata o un esquirolet passejant-se pel Central Park.

On es creua B'way amb la 5a avinguda hi ha Madison Square. Uns quants bancs plens de negres que et miren i al fons, *The Empire State*. A la cantonada el *Flatiron*, un dels primers gratacels de Nova York, i més amunt les galeries A&S Plaza, luxúria de daurats, de llums, de pianos de cua que ambienten les compres de les senyores, ascensors amb bombetes blanques, banderes americanes i un munt de pisos plens de coses innecessàries però cares.

I saltem Times Square, però passem per entremig de la cua de gent que espera comprar entrades a meitat de preu. És a Bryan Park. Hores i hores de fer cua per aconseguir una localitat, per al mateix dia, de qualsevol espectacle de Nova York Sovint també hi ha grups de música que saben que tenen la clientela assegurada, o els personatges vestits de vermell que

representen l'exèrcit de salvació. Homenets amb cara de llàstima que fan sonar una campana i demanen una almoïna per als no se sap quants milers de noaiorquesos sense casa. Si els preguntes si tenen alguna cosa a veure amb l'organització, et diuen que no. Ells guanyen el 25% de la recaptació, només han de fer sonar la campana i convèncer la gent que, qualsevol dia, ells també poden ser miserables. The Salvation Army dona menjar i aixopluc; darrere aquest altruisme es manegen milions de dòlars que ningú sap on van a parar. L'homenet de la campana ho intueix, però diu que ja s'ho trobaran al cel... Avui porta set hores plantat al mig del carrer, prop dels grans teatres de Times Square. Ha recaptat 20 dòlars. Una fortuna.

MERENGUES I 'FRIJOL'S'

Quan B'way gira cap a l'oest, canvia de color. És el paradís dels hispans: supermercats, botigues, restaurants... locals on només es balla salsa, discoteques amb el ritme trepidant del merengue, cotxes amb la ràdio a tot gas, edificis com els de la pel·lícula *West side Story*, noies

com la Maria, nois com el Tony..., vestits passats de moda —però sempre marcant cul—, mitges blanques, sabates amb un taló exagerat, farbalans...

Per pocs dòlars tens un menú hispà, compost de "Cerdo con toyuta, chicharrón de pollo, chivo guisado, cocido, pata de vaca, carne de res, sopa vieja i empanada de yuca". Del carrer 105 en amunt —Harlem—, B'way s'omple de bars on especialment els caps de setmana, hi ha actuacions de grups de jazz. O restaurants oberts les 24 hores, o les esglésies metodistes plenes de negres amb barrets de colors, que canten himnes i fan festes i concerts... Quan fa bo, els nens ballen a ritme d'un radiocassete i quan en saben una mica es presenten al teatre Apollo, també a Harlem, on cada dimecres poden demostrar les seves habilitats tots els que aspiren a triomfar en el món de l'espectacle.

B'way és un carrer distret, fidel imatge del que és Nova York. Quan el veus de dalt, és una mena de cuc que talla els carrers i les avingudes que vol. B'way és un bon lloc per menjar-se la *Big Apple*.

Isabel Olesti (Nova York)